

«SLOVENE» velja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 180—
za pol leta . . . » 90—
za četrt leta . . . » 45—
za en mesec . . . » 15—
za inostranstvo celotno K 240—
» Sobotna izdaja: »
za celo leto . . . » K 30—
za inostranstvo . . . » 35—

SLOVENE

Inserati:
Enostopna petstvarica (60 mm
širaka in 3 mm visoka ali sje
prostor)
za enkrat . . . » K 5—
poslana 10. . . » K 9—
Pri večjem naročilu popust
Najmanjši oglas 50/60 mm K 10,
lahaja vsak dan izvenredni po-
nedeljek in dan po prazniku
ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Recepti se ne vračajo; neizplačana plačila se ne
sprejemajo. Uredn. tel. št. 50, uprava. št. 322.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Računa poštno keno.
Ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 349 za oglaš.
avstr. in češke 24.797, ogr. 23.511, bozn.-horo. 7582.

Nov demokratski za- misel.

Jugoslovanska demokratska stranka rešuje vsa vprašanja naše edinstvene države najenostavnejšim potom, z nasiljem. To je stara metoda liberalizma, počenši s Fritzem, ki je »prosvetljenost« vbijal v nemške glave s španskim trstom doli do Tisze, ki je na enak način ustvarjal madžarsko edinstveno državo. Glavni jugoslovanski demokrati so itak vsi iz njegove šole in zato ni čuda, da vsa njihova politika v naši novi domovini obstoja iz metod, ki so upropastili bivšo monarhijo.

Demokratije so v tem oziru zašli že daleč, toda še vedno niso zadovoljni; njihovi zamisli gredo še veliko daleč. Belgrajski »Trgovinski Glasnik« objavlja članek, v katerem razodeva vse prisrčne želje demokratskih politikov prav do dna. Ti krogi ne zahtevajo nič več in nič manj nego da se potom ustave katoliškemu veroizpovedanju kratkoma odvzame vsa svoboda. Oni hočejo to vprašanje po lastnem priznanju »rešiti na mnogo primitivnejši način nego je takozvana ločitev cerkve od države«. To se jim namreč zdi še veliko preveliko liberalno, in sicer zato, ker zopet sami v svoji otročji odkritosrčnosti priznavajo, ker se cerkev tem potom le ne da končno veljati uničiti, kajti izkušnja kaže, da so se katoličani kljub ločitvi cerkve od države ali morebiti ravno zaradi tega politično, kulturno in gospodarsko organizirali. Želja naših demokratov pa je ravno ta, da se katoliški cerkvi popolnoma onemogoči vsako posredno ali neposredno delovanje na javnem, kulturnem in socialnem polju. Oni se sicer zavedajo, kakor piše omenjeno glasilo, »da noben kulturni narod nima v ustavi takih dolob«, niti federativna ruska sovjetska republika ne, toda menijo, da bodo kulturne države kmalu sledile zgledu, ki bi ga jim dala naša država v tem oziru.

To bi torej bil v glavnem ta novi zamisel jugoslovanskih demokratov. Kako naj bi se to natančneje izvedlo, o tem se belgrajski list ne izraža dosti natančno; ali vprašanja še ni preštediral ali pa se nekoliko ženira. Najrajši bi videl, da bi bili vsi Jugoslovani ene edinstvene državne vere, seveda ne katoliške, kajti ta je odnekad strah vseh absolutistov. Njim je treba vere, ki bi blagoslavljalja vse, kar se izliva od zgoraj na poslušne podanike in bi bila slepo orodje v rokah vsemogočnega boga — države. Seveda je nemogoče vse Jugoslovane izpreobrniti v tako vero in zato predlaga demokratsko glasilo, naj se potom ustave prepreči, da bi se »naš narod po veri delil v politične stranke, gospodarske, kulturne in družabne organizacije.« Kajti »absolutno nedopustno je, da se zlorablja verski princip in motivi v zvezi z versko razliko v političnem, narodnem, kulturnem, gospodarskem in družabnem življenju in da se ti motivi in razlike izkoriščajo kot firme kakršnegakoli javnega delovanja in organiziranja.« Še nekoliko natančneje povedano »je absolutno potrebno, da se v ustavi sami onemogoči vsak vpliv vere, oziroma vsako škodljivo vplivanje verskih razlik na politično življenje, da se verska vprašanja izločijo iz družabnih odnosov, ako hočemo obvarovati državno avtoriteto.« In še enkrat: »vera se ne sme vzeti kot temelj politične stranke, prosvetnih, gospodarskih organizacij, denarnih zavodov, dobrodelnih društev itd.«

Kakor se vidi, gredo naši demokratski politiki celo še delj nego starorimska postavoja, ki je obsovala »krščanski sekti« dovolila vsaj pogrebna društva za javnopravnim značajem. Skratka, kjerkoli pridejo v poštev družabni odnosi, naj se po demokratskem ustavnem načrtu verski moment zakonitim potom enostavno črta! Kako bi to izgledalo v praksi, si ni težko predstaviti. Katoličanom se prepove sponati politična, gospodarska, kulturna in celo dobrodelna društva na podlagi njihovega verskega prepričanja. Ako se hočejo politično, kulturno in gospodarsko eljviti, morajo stopiti v neverska ali liverska društva ali pa celo sami taka

ustanavljati proti svoji vesti. Vse katoliške kulturne ustanove se ustavno prepovedo. Čudno da demokrati ne mislijo prepovedati Cerkev same! Kajti Cerkev je tudi javni kulturni organizem na verski podlagi, če govorimo s posvetnega stališča. Vendar je upati, da nam gospodje demokrati dovolijo še nadalje cerkev, samo treba jo bo postaviti pod popolno kontrolo policije, da se ne bi v njej vršilo kako dejanje, mereče na javnost, in da ne bi imela nobenega vpliva na zunaj. Treba bi bilo tudi revidirati vse bogoslužne knjige in odstraniti iz njih vse, kar govori o nalogah cerkve glede na človeško družbo, kajti tudi to utegne škodljivo vplivati na državo. Vsako poseganje katoličanov v javno življenje bi bilo seveda prepovedano pod strogimi kaznimi, bi poleg ustave morali izpopolniti tudi kazenski zakonik SHS s tozadevnimi svobodomiselnimi paragrafi. To vzor — postavljajo bi potem po prepričanju »Trgovinskega Glasnika« posnemale vse kulturne države, celo sovjet narodnih komisarjev v Moskvi, ki dozda še ni prišel do tako genialne ideje.

Da se nam v državi SHS obeta oster kulturni boj, smo davnej vedeli. Nismo pa odkrito rečeno, mislili, da bodo demokrati prišli s takimi radikalnimi načrti. Kakor se vidi, smo vendarle veliko preveč zapali na njihov državotvorni smisel. Kajti taka nasilna politika, ki hoče katoliški življaj kar ustavnim potom oropati kratkoma njegove temeljne svobode prepričanja, ki hoče potom državne postavodaje predpisati, kako se ima človek v verskem oziru javno udeleževati, ki Cerkev postavlja v izvrševanju njenih bistvenih funkcij pod policijsko kontrolo — mora seveda upropastiti državo samo. Pri tem niti ne govorimo o naših muslimanih, pri katerih je verski moment ravnotako bistveno spojen z njihovim kulturnim in javnim ter pravnim življenjem, da bi jih taka ustava ravnotako kakor katoličane potisnila v vrsto politično manj vrednih državljanov, kajti svojega prepričanja si kljub taki postavodaji niti eni niti drugi ne bodo dali vzeti. Taka ustava ne samo, da ne bi dosegla svojega absurdnega namena, ampak bi tudi pomenila boj za življenje in smrt med Cerkvijo in državo, in kdo bi v njej podlegel, je vnaprej jasno. Mnogoverska država, ki posega s kazenskimi zakoni v svetlišče verskega prepričanja in udeleževanja svojih konfesij, je zapisana poginu.

Demokratski stranki očitno ni nič za obstoj edinstvene države, da jo stavljajo tako na kocko. Mesto da skušajo naravne razlike ublažiti s pametno postavodajo, jih hočejo obostri in izzvati celo smrtonosni načelni boj na verskem polju, ki ga niti Nemčija niti Francija nista mogli prenesti, kaj še Jugoslavija. Gospodje naj le kar začno.

Korupcija.

Ministrstvo prosvete je podelilo višjemu šolskemu nadzorniku Engelbertu Ganglu naslov dvornega svetnika. Pomaknjen je v 5. činovni razred. »Jutro« pa si je dovolilo še temu poročilu v zasmeh upravnim morali pripombo: »Zasluznemu šolniku naše čestitke.« Gangl je v strokovnem oddelku višjega šolskega sveta po starosti in službeni dobi najmlajši in je s tem imenovanjem prehitel vse druge tovariše, tudi tiste, ki imajo visokošolsko kvalifikacijo in so v vsej naši javnosti znani in priznani kot šolniki, ki imajo za šolstvo velike zaslugе, kakor dr. Bezjak, dr. Poljanec, dr. Grafenauer, ki so vsi v 6. činovnem razredu. In napredovanje Gangla se je izvršilo brez predloga in brez vrednosti kompetentne instančne oblasti. Pač pa izvemo, da je deželna vlada predložila že pred časom ministrstvu prosvete, da podeli ravnatelju državne obrtne šole dr. Šubicu značaj dvornega svetnika, pa se temu predlogu še do danes ni ugodilo. Očitno presoja minister Pribičević deželno vladu po samem sebi, meneč, da gre pri tem predlogu za strankarsko stvar in da je kratkoma nemogoče, da bi »klerikalna« vlada hotela odklikovati zaslužnega šolnika, ki v političnem oziru ni pristaš SLS. O Ganglu pa pripovedujejo, da nima niti iz-

pita za meščanske šole in je tekom približno enega leta prispel iz 10. v 5. činovni razred, medtem ko je predsednik višjega šolskega sveta profesor Vadnal še vedno v 7. činovnem razredu in še do danes ni imenovan za svoje mesto definitivnim. To je prava pravcata anarhija v šolski upravi!

To postopanje ministrstva prosvete je korupcija najgrše vrste in kričeč dokaz demokratske pristranosti. Za ministrom Pribičevićem stoje slovenski demokratski voditelji, ki očitno pred nobeno strankarsko grdobijo ne zardé več. To imenovanje presega naravnost vse meje politične dostojnosti in takta in je moramo stigmatizirati kot zlorabo upravne oblasti v strankarske politične svrhe in to brez vsakih strupulov.

Naša ostrina ni namerjena zoper Engelberta Gangla, ki za svoje imenovanje ni prosil in mu je morda celo neprijetno, morda sam niti slutil ni, marveč zoper sistem anarhije in korupcije, ki se jasno zrcali v tem imenovanju. Kaj poreče k temu uradništvo, ki danes deloma vedno še vidi svoja nebesa v demokratskem centralizmu? Kaj takega ali podobnega niti od daleč naše pokrajinske vlade ne bi storilo, najmanj pa vlada SLS, ki je bila v vprašanju uradnih imenovanj vedno korektna, poštena in lojalna.

Ganglov slučaj ni prvi ne edini, pač pa je posebno viden in tipičen za demokratsko metodo in more v uradnih krogih roditi samo nezadovoljnost in ubijati marljivost uradništva, ki občuti tak sistem kot krivico.

Demokratski ministri se pečajo z zakonskim načrtom o »redu in radu« in govorijo o konsolidaciji države. Najprej je treba napraviti red v ministrstvih, ki jih mrtvičijo demokrati, in pomesti z demokratskimi političnimi korupcionisti, pa bo red in rad v celi državi! Amen.

Senzacionalna tožba dr. Kramerja.

Minister na razpoloženju dr. Kramer pogorel.

Maribor, 16. dec. Danes dopoldne se je vršila pred tukajšnjim porotnim sodiščem razprava proti odgovornemu uradniku »Straže« radi notice, ki jo je priobčil list o nesoglasju, ki vlada v demokratskem taboru. V tej notici se je očitalo dr. Kramerju kot bivšemu trgovinskemu ministru, da je izvozničar in da je s pomočjo kapitala, katerega so mu dale izvoznice banke in izvozničarji-čifuti na razpolago, ustanovil »Jutro« in da je ta list na ta način finansiral. Porotnemu sodišču je predsedoval sodni svetnik dr. Pihler, votanta sta bila svetnika Pozega in dr. Tombak. Tožitelja dr. Kramerja je zastopal odvetnik dr. Lipold, odgovornega urednika »Straže« je zagovarjal dr. Leskovar. Po kratki razpravi so porotniki edino in glavno vprašanje, ali je odgovorni urednik »Straže«, s tem da je očital bivšemu ministru dr. Kramerju izvozničarstvo, žalil osebno čast zasebnega obtožitelja, zanimali z 10 glasovi proti 2. Urednik »Straže« je bil oproščen, dr. Kramer pa obsojen na plačilo velikih stroškov.

Ta razprava spominja na znameniti govor Stojana Ribarca, naslednika dr. Kramerja v trgovinskem ministrstvu, ki je dejal meseca marca v narodnem predstavništvu: Štiri mesece in pol zastrepalja in razjeda korupcija ves naš družbeni organizem. Vladinim pristašem so se poklanjale izvozne carine, da bi jih pridržali sami zase.

Strah pred ljudsko sodbo.

Samostojni Habjan umaknil tožbo.

Maribor, 16. dec. Odgovornega urednika »Slov. Gospodarja« je tožil »samostojni« mesar in gostilničar Habjan iz Smarja pri Jelšah radi nekega dopisa. Habjan pa se je zbal ljudske sodbe in je

nekač dni pred razpravo umaknil tožbo. Plačati bo moral stroške, ki znašajo nad 50.000 K.

Polom komunističnega puča na Češkem.

LDU Praga, 15. dec. (ČTU) Položaj se znatno zboljšal. V Pragi je padlo število stavkajočih. V Kladnem vlada popoln mir. V Slanih se vračajo delavci na delo. V Libercih delajo delavci skoro povsod. V Mostu je popoln mir. Tovarne obratujejo. V Brnu delata dve tretjini delavcev. V Jablonih sta bila komunisti Strich in Roniger aretirana, ker sta pregovarjala vojake k upor.

LDU Brno, 15. dec. (ČTU) Včeraj so sklenili zaupniki komunistov, da se stavka konča in prične danes z delom.

LDU Praga, 16. decembra. (DunKU) Izvrševalni odbor češke komunistične stranke objavlja v listu »Rude Pravo« poziv na delavstvo, naj še danes končajo stavko. Nemški komunistični parlamentarci so že včeraj izjavili, da mora stavka še danes prenehati.

LDU Praga, 16. decembra. (DunKU) »Prager Tagblatt« piše o stavki: V Pragi delajo skoraj povsod. Danes se je tudi v vsem liberskem okraju pričelo delati, v karbiškem premogovnem okrožju in v Ustju pa se je pojavilo veliko stavkarsko gibanje. Glavni pogoj levičarjev je amnestija za vse aretirane in obdolžene. Komunistični poslanci si prizadevajo, pridobiti češkoslovaške stranke za to zahtevo. Interurbanska telefonska zavora za Češko je že preklicana, izvezemski ozemlja, ki se nahajajo v izjemnem stanju.

LDU Praga, 16. decembra. (DunKU) Po najnovejših poročilih znaša število mrtvecev v Mostih 18. Nad 20 ranjenih je v bolnici. V Pragi je komunističen delavec umrl vsled poškodb.

Zveze med SHS in Nizo- zamsko prekinjena.

LDU Belgrad, 16. decembra. (ZNU) Dosedanji nizozemski poslanik v Belgradu je odpotoval iz Belgrada. S tem so definitivno prekinjeni diplomatski odnosi med našo kraljevino in Holandijo. Naš poslanik v Haagu je dobil uradni nalog, da zapusti svoje mesto.

Rapalska pogodba v ita- lijanskem senatu.

LDU Rim, 16. decembra. (Stefani) Senat je danes razpravljal o zakonskem načrtu glede ratifikacije rapalske pogodbe. Macciotti predlaga, naj se razprava radi sedanjega gotovega položaja nove jugoslovanske države odgodi. Zunanji minister grof Sforza in ministrski predsednik Giolitti se izrečeta proti temu. Predlog se odkloni. Bivši šef štaba vojne mornarice Thaon de Revel ugotavlja, da varnost v srednji Adriji ni zajamčena, še manj pa v južni Adriji, ker bi obala in otoki Dalmacije tvorili za italijansko obalo še nadalje veliko ogrožanje. Italijanska obala nima naravne zaščite in se tudi ne more braniti z orožjem. Barzilai poudarja ugodnosti, ki jih nudi rapalska pogodba. Italija se ni popolnoma ozirala na vojni pridobljene pravice, da doseže prijateljske odnose z Jugoslavijo. Ako prijateljstvo Jugoslovancov ne bi bilo odkritosrečno, bi bil to vzrok, da se razveljavi pogodba. Vendar pa je prepričan da Srbi ne bodo pozabili podpore, ki jim jo je za vojne nudila Italija. Italija bo nadaljevala pot, ki ji jo je določila usoda. (Živahno odobravanje.) Nato se je seja zaključila.

Zveza narodov.

Zveza narodov za vojne ujetnike v Rusiji.

LDU Ženeva, 15. decembra. (DKU) V svojem včerajšnjem govoru na sestanku zveze narodov je javil Nansen, da je za prevoz vojnih ujetnikov, ki se nahajajo v vojnem ujetništvu v Vladivostoku potrebnih še 35.000 funtov šterlingov. Ujetnikov

je v Vladivostoku 10 do 20 tisoč. Anglija je pogojno sprejela del stroškov ter je polovico vsote že plačala. Nansen je naprosil države, naj prispevajo k tej vsoti, na kar je obljubila Anglija plačati tudi drugo polovico.

Za sprejem Avstrije, Nemčije in Rusije v Zvezo narodov.

LDU Ženeva, 15. dec. (DunKU) V debati o sprejemu Avstrije na današnji popoldanski seji Zveze narodov so govorili Motta, Viviani, lord Cecil in Nansen. Udeležba na zborovanju je bila tako velika, kakor doslej še nikoli. Dr. Beneš je govoril v istem smislu, kakor na seji komisije za sprejem Avstrije: Poudarjal je, da Avstrija sicer ni izpolnila vseh obveznosti, posebno ne, kar se tiče vprašanj manjšin. Vendar pa se mora ustvariti mednarodna solidarnost. Avstrija potrebuje gospodarske in finančne konsolidacije. Govornik je izjavil, da upa, da bo to delo s sodelovanjem drugih držav olajšano. Zastopnik Blankenberg (Južna Afrika) je izrazil željo, naj bi bila tudi Avstrija sprejeta. Predsednik Motta je razpravljal v dveh zelo težkih vprašanjih, glede člena 1. in 10. pogodbe, ki bi se kršila, če bi se Avstrija sprejela v Zvezo narodov. Člen 1. je v današnji obliki nastal na iniciativo Švice. Bilo bi pomanjkanje odkritosti in poguma, ter naravnost greh proti duhu Zveze narodov, če bi ne govoril tudi o vprašanjih sprejema Zedinjenih držav, Rusije in Nemčije. Vstopa Amerike bi bilo želeli; to pa s koncesijami, ki bi varovale temelje Zveze narodov. Zveza narodov mora Rusiji pomagati, da se dvigne. Nemčija je zahtevala vstop v Versaillesu in doumno mi je, da ji takrat niso ugodili. Švici bi bil vstop mnogo lajši, ako bi bila videla, da Zveza narodov ni univerzalna. Nekaj let more Zveza narodov živeti brez univerzalnosti. Potem pa bi nosila kal razkrojitve v sebi. — Kar se tiče člena 10., je ponavljal Motta svoje naziranje glede Predarlskega, kakor ga je izrazil v svojem govoru v komisiji. Uklanja se odločitvi komisije, toda samo zato, ker je ugotovila, da se sprejem Avstrije ne dotika predarlskega vprašanja in ker se člen 10. nanaša le na varstvo ozemlja člana Zveze narodov ob napadu od zunaj. — Govor Mottov je izzval glasno odobravanje. — Viviani je izjavil, da misli prav tako, kakor predgovornik o univerzalnosti Zveze narodov. Treba pa je s te tribune to precizirati svetlu, zakaj Motta je izpregovoril jako važne besede, rekoč, da se bomo razkrojili, ako se ne priprave gotove stvari. Gre za sprejem Zedinjenih držav, Rusije in Nemčije. — Spominjajoč se skupnosti v vojni, obžaluje govornik, da manjka Amerika. Položaj Rusije je tak, da bi Zveza narodov rada videla demokratsko Rusijo v svoji sredi. Sedaj pa gre za to, upoštevati, kaj je današnja Rusija. On da mora ugotoviti, da je dolžnost zveze narodov, odkloniti vsako tiranstvo, najsi prihaja od zgoraj ali od spodaj. (Živahno odobravanje.) Zdaj je čas, da se odkrito govori o Nemčiji. Motta ima v vsem, kar je splošno povedal, prav, toda Nemčija še ni dokazala, da ima resno voljo, izpolniti svoje obveznosti. Francija pričakuje pravičnosti. Francija bi zaslužila samo en očiitek, namreč, da je nemara preveč mislila na mir. Ob tem je imela civilizacijo pred očmi. Ako bi se kršil dogovor, bi zbudilo to več ogorčenja kakor pogled krvavega zgleda, ki smo ga doživeli. Mi bi dali zgled nepravčnosti. (Dolgotrajno odobravanje.) Mnogo delegatov čestita govorniku. — Nato se je Cecil z malo besedami pridružil naziranjju Vivianija in izrazil željo, da bo sprejem Nemčije s temi pogoji mogoč. Važnejše kakor univerzalnost zveze da je to, da se izpolnijo razni pogoji. — Debatu je zaključil Nansen; čestital je Motti in Vivianiju in izrazil nado, da se sprejme Nemčija v Zvezo narodov. Pred glasovanjem je izpregovoril Cecil nekaj besedi, s katerimi je opozoril na pravo točko dnevnega reda rekoč, da je Avstrija dejansko izpolnila svoje obveznosti. Zato priporoča njen soglasni sprejem. Nato se je glasovalo in predsednik je zaključil sejo.

Razna poročila.

FRANCOSKI MILITARIZEM.

LDU Pariz, 15. dec. (DunKU) Zakon o dobi vojaške službe, ki je bil danes predložen zbornici, se ne ozira na letnik 1922 in predvideva službeno dobo 18 mesecev s pridržkom, da bo leta 1923 odšlo 100.000 mož in ne, kakor doslej, 80.000 mož, izvzemši častnike, in da se poveča število kolonialnih čet od 100.000 mož, kakor jih predvideva zakon leta 1913, na 300.000 mož. Doba vojaške obveznosti se podaljša od 28. na 30 let, torej od 20. do 50. leta.

VPRAŠANJE MEDNARODNEGA KREDITA.

LDU Ženeva, 15. dec. (DunKU) Druga komisija sveta zveze narodov je včeraj sprejela načrt začasne finančne komisije za mednarodne kredite. Ta načrt predvideva sestavo mednarodne komisije, ki bi imela nalogo, udeležiti mednarodne kreditne projekte. Ti projekti naj bi obuboža-

nim narodom in onim, ki ne morejo s primernimi pogoji dobiti kredita, podali možnost, zbuditi zaupanje in si pridobiti denarja za uvažanje potrebnih stvari. Države, ki se strinjajo s tem načrtom, morajo komisiji, imenovani po svetu, naznaniti, kakšna jamstva morajo podati za varstvo komercialnih kreditov, katere bi jim dali državljani izvažajočih dežel. Komisija bo po proučevanju jamstev določila v zlatu kredite, za katere bi dala pooblastilo. Interesirane vlade bodo potem pooblašene izdati obligacije v zlatu v višini, katero je odobrila komisija.

LIKVIDACIJA AVSTRO-OGRSKE BANKE.

LDU Pariz, 15. dec. (DunKU) Reparacijska komisija je sklenila sklicati kongres na Dunaj za načelno ureditev vseh vprašanj, ki so v zvezi z likvidacijo Avstro-ogrske banke.

OBUPNO STANJE NEMŠKE AVSTRIJE.

LDU Amsterdam, 15. dec. (DunKU) »Telegraaf« doznava: Poslednja poročila iz Nemčije kažejo tako strašno bedo, da jako krepka pomoč zaveznikov in Američanov ne sme dalje izostati, ako naj se Nemška Avstrija s svojim delavnim prebivalstvom šest milijonov duš reši pogina.

PREMOG ZA AVSTRIJO.

Dunaj, 15. dec. (Izvirno) Kakor poroča »N. Fr. Presse«, je odredila pariška reparacijska komisija, da naj prejema Avstrija iz zg. šlezjskih premogovnikov 100.000 ton premoga več kakor doslej, tako da bo sedaj dobivala mesečno 300.000 ton premoga.

POMORSKA POLITIKA AMERIKE.

LDU Washington, 15. decembra. (DKU) Senat je predlog republikanca Beraha, ki zahteva od Wilsona, naj se pogaja z Veliko Britanijo in Japonsko, da se zgradba ladij v prihodnjih petih letih zmanjša na polovico, oddal komisiji za zunanje posle. V pomorski komisiji se je tajnik Daniels izrekel proti predlogu. Amerika mora vztrajati pri svojem programu glede zgradbe ladij, dokler se svet ne dogovori, da ne bo sporov več reševal z oboroženo silo.

SMRTNA OBSODBA V BUDIMPEŠTI.

LDU Budimpešta, 15. decembra. (DKU) Vojak Janos Ligday, ki je ukradel važne spise vojaškega poveljništva in jih izkušal prodati tujim državam, je bil včeraj po prekem vojaškem sodu obsojen na smrt na vešalih. Obsodbo so izvršili davi.

HUDI VIHARJL

LDU London, 13. dec. (Brezlično) Po poročilih iz Sidneya so viharji v New South Wallusu napravili veliko škodo. Škoda se ceni na dva milijona funtov šterlingov. Dosedaj še ni poročil o človeških žrtvah.

ŠTRAJK BERLINSKIH HOTELIRJEV.

LDU Berlin, 13. decembra. (DKU) Na včerajšnji seji so lastniki velikih hotelov in restavracij sklenili, da bodo od srede naprej oddajali samo še sobe in zajtrk. To bodo storili radi tega, ker se ne morejo držati predpisanih tarif.

Politične novice.

+ »Straža« je priobčila članek o monarhizmu in republikanstvu, katerega bi mi ne bili omenili, da ga zdaj ne izrabljajo in ponatiskujejo demokratski listi. Ali je kdo republikanec ali monarhist, to je njegova stvar, SLS pa stoji načelno kakor vse stranke katoličanov na celem svetu odnekaj na stališču, da je vprašanje oblike države relativna stvar, v kateri odločuje ozir na to, kaj je v danem momentu za javni blagor najprimernejše. In zato se nam zdi, da je »Straža« članek storil precej veliko pogreško, ko je SLS, centrum in partito popolare označil kot monarhistične stranke po svojem bistvu. To je temeljito napačno, ker niti en krščanski filozof, sociolog ali pravnik ni stal nikoli na tem stališču in je treba precej nepoznanja katoliške literature, da se postavi taka trditev. Tudi dejansko niti ena iz teh strank ni postavila takega principa zase, ampak smatra monarhizem in republikanstvo zgolj za praktično, ne pa principielno vprašanje. Kar se pa tiče imperializma in militarizma, ga kot izrodek obsoja vsaka krščanska družabna veda, ki kot vrhovni cilj označuje splošni krščanski pacifizem (Staatslexicon, Bachem). Koliko in pa kakšna vojska je potrebna v danem momentu, odločajo dejanske razmere, ideal pa vsled tega ostane neizpremenjen. Katoličani se bomo že med seboj zmenili, kaj je za nas najbolj primerno, razdora pa radi kaj takega ne bo čisto gotovo nobenega. S tem je stvar za nas končana.

+ Poverjenika JDS junaško vztrajata. Osrednja vlada je 14. t. m. podala ostavko. Poverjeniki SLS so podali demisijo, kakor hitro je odstopil minister dr. Korošec in še preden je bila sprejeta njegova demisija. Celokupna deželna vlada je sklenila, da takoj poda ostavko, kakor hitro odstopi centralna vlada. Vse je torej izvajalo posledice iz volitev za konstituantu, le zastopnika več kakor poražene JDS v dež. vladi za Slovenijo se ne moreta ločiti od

poverjeništev. Ne bo morda to zgolj osebnostna lastnost teh dveh gospodov, vsaj pri g. dr. Ravniharju gotovo ne, ki smo ga vedno visoko spoštovali kot taktičnega političnega nasprotnika; zdi se, da je to taktika JDS, ki hoče za vsako ceno dokazati, da kljub dobljenih 7 1/2% od vseh mandatov v Sloveniji pomeni vendarle še nekaj. Ptič se spozna po petju, demokratje pa po dejanjih.

+ »Straža« ostro obsoja centralistični ustavni načrt in nadaljuje: Ne strinjamo se še z mnogimi drugimi točkami ustavnega načrta, toda že ta razlog je zadosten, da gremo v opozicijo. V taktičnem oziru se ne strinjamo z zahtevano prisego. Mi smo mnenja, da more tudi načelni republikanec sodelovati pri ustavedanju, četudi mu iz načelnih razlogov ni mogoče priseči kralju. Tako je bilo pred vojno v Nemčiji, celo v ruski dumi so sedeli republikanski socialisti. Na vsak način je za mirni razvoj države umestnejše, da se republikancem omogoči sodelovanje v zbornici, kakor pa, da se izključijo in omeje samo na agitacijo med ljudstvom. Kakšno stališče zavzema stranka sama, je pokazala tekom delovanja zadnjih dveh let, katerega ne more nikdo zatajiti.

+ Stališče Jugoslovanskega kluba glede prisige. LDU Belgrad, 16. decembra. (ZNU) Danes se začne posvetovanja na dvoru. Prvi je poklican na dvor gosp. Pašić kot začasni predsednik ustavotvorne skupščine. Klubi pretresajo novi poslovnik in načrt ustave ter meni večina radikalcev, da se novi poslovnik mora pridržati z malimi izpremembami. Demokrati so naročili dr. Lukiniću in dr. Ribaru, da proučita novi poslovnik, in potem poročata klubu. Dr. Koroščeva skupina in Jugoslovanska muslimanska organizacija sta nasprotnika polaganju prisige, preden ni sprejeta ustava. Interesantno je, da so se skoro vsi poslanci izjavili proti gorenji zbornici. Zato se mora z gotovostjo računati, da bo v konstituantni vprašanje o senatu neugodno rešeno. Demokrati so izvolili poseben odsek, ki bo izdelal končni program stranke.

+ Protič, a ne Pašić? »Obzor« javlja po informacijah iz radikalnih krogov, da Pašić ne sprejme mandata za sestavo nove vlade, nego da bo priporočal, da sprejme to nalogo Protič. Ustava dr. Laze Markovića bo v najboljem slučaju sprejeta z velikimi izpremembami.

+ Srbska zemljoradnička stranka in Radić. Dopisnik »Jutranjog lista« v Belgradu se je razgovarjal s predsednikom parlamentarnega kluba Srbske zemljoradničke stranke Lazarevićem, kateri mu je izjavil: »Naša stranka nima nikakih zvez z Radićem. Ako bi člani Radićeve stranke, ki so seljaki in ki hočejo ščititi seljačke interese, hoteli delati na popolno izvedbo našega programa in ako bi hoteli vstopiti v našo organizirano stranko ter sprejeti naš program, tedaj lahko stopijo brez ovir v naš klub. Naša stranka stoji na stališču, da je Radić zapeljal hrvatskega seljaka z demagogijo. Naš namen je, uveriti hrvatskega seljaka, da so interesi srbskega seljaka isti kakor hrvatskega seljaka. Ako ostane Radićeva stranka pri svojem dosedanjem programu, se mi z njo ne moremo združiti, ker ne moremo podpirati Radićeve ideje.

+ Dr. Laginja pri regentu. V sredo zvečer je sprejel regent prestolonaslednik Aleksander v avdijenci hrvatskega bana dr. Laginjo, ki ga je pri tej priliki obvestil o položaju na Hrvatskem. Zvečer je odpotoval dr. Laginja v Zagreb, da izroči banke posle svojem nasledniku.

+ »Seljačka Zveza.« »Riječ« javlja iz Belgrada: Tu se nahajajo odposlanci seljačke zveze v Zagrebu, ki že nekaj dni zborujejo z zemljoradničko stranko glede skupne organizacije.

+ Rusija išče zveze z Jugoslavijo. Jugoslovenska, bolgarska in grška vlada so se pozvale, naj vzpostavijo odnose z Rusijo.

+ Italijanske laži o Rabu. Popolnoma tendenciozne in lažnjive so vesti, katere razširjata D'Annunzijeve in italijanski tisk, da se je otok Rab izjavil za priključenje k reški državi. Na čelu rabske občine stoji po Italijanih vsiljeni komisar, italijanski častnik, ki pač ne more govoriti v imenu jugoslovanskega naroda.

+ Diplomatična afera s Holandsko. (Uradno) Povodom izгона bivšega holandskega častnega konzula v Belgradu, Bernarda Rappaporta, je holandski poslanik protestiral pred mesec dni na nedostoten način. Vlada je odklonila sprejem protesta v taki obliki ter je holandski poslanik po naročilu svoje vlade dne 9. t. m. zopet pozikal, izročiti ministrskemu predsedniku in zunanjemu ministru dr. Vesniću isto noto, ki se je umevno morala odbiti. Radi tega je holandska vlada nostrificirala našemu poslanstvu, da ne želi njegovega bivanja v Haagu. Belgrajska vlada pa je danes isto storila s holandskim poslanikom v Belgradu. Afera Rappaporta je dobro znana. Leta 1912 je bil zapleten v znano vobunsko afero Müllerja, v kateri je bil zapleten tudi znani holandski generalni konzul v Belgradu, Kostrowitz. Obadva sta

bila avstrijska podanika. V početku vojne, ko holandska vlada ni hotela odpoklicati Rappaporta, ga je naša vlada internirala v notranjosti države radi sovražnega postopanja napram Srbiji. Za okupacije je pokazal tudi vse stopnje sovražnosti napram prebivalstvu v okupirani Srbiji. Po propadu Avstro-Ogrske je belgrajska vlada odzvala Rappaportu konzularno čast ter o tem obvestila tudi holandsko vlado. Medtem so nedavno našli v arhivih bivšega avstro-ogrskega generalnega guvernera tudi pismene dokumente o teh sovražnih činih. Na podlagi teh listin je naša vlada izgnala tega bivšega konzula.

Dnevne novice.

— Radovednemu g. Ilesiču odgovarja na njegova vprašanja glede Slovenske Matice »Straža« tako-le: Dr. Ilesič bi storil javnosti veliko uslugo, ako bi povedal, kdo je z nedoraslimi otroki »strokovno« urejeval knjižnico Slovenske Matice, kdo je za besedico »uredil« pri romanih in leposlovnih spisih računal po 200 predvojnih kron in kdo je rabil bogate reprezentativne nagrade in vsote! — Kakor se vidi, vzbuja neugnana radovednost g. dr. Ilesiča radovedne instinkte tudi pri drugih ljudeh. Zdaj je pa na njem vrsta, da zadosti tej radovednosti drugih.

— Kako naj se ustanovljajo podružnice Slovenske Straže. Podružnica Slovenske Straže se lahko ustanovi, če se priklasi vsaj 20 članov. Če se v eni vasi ne priklasi dovolj članov, se podružnica lahko ustanovi za več vasi skupaj. Podružnice so lahko moške, ženske ali skupne. Visokošolci in srednješolsko dijaštvo, nadalje koroški in goriški begunci, naj ustanovijo svoje podružnice. Član postane, kdor plača letno 10 kron. Takoj na delo za Slovensko Stražo! — Odbor.

— Razmejitvena komisija. Z ozirom na vesti raznih listov, da se je francoski delegat pri razmejitveni komisiji, major Jocard, pred kratkim vrnil iz Pariza, kjer se je nahajal na dopustu, je dopisni urad pooblaščen ugotoviti, da je francoski delegat odpotoval v Pariz po sklepu razmejitvene komisije, da pospeši pri konferenci veleposlanikov rešitev raznih vprašanj, ki so ovirala nadaljevanje razmejitvenega poslovanja. Francoskemu delegatu je njegova mislija popolnoma uspeła. Pri svojem povratku je prinesel s seboj razne odločbe pariške konference veleposlanikov, ki bodo razmejitveni komisiji služile kot pravec za nadaljevanje njenega dela.

— Umrli je v Celju 15. dec. jutraj po daljšem bolehanju trgovec Gustav Stiger, star 39 let. Svoj čas je igral v političnih bojih znatno ulogo. Zadnja leta se je vsled bolezni umaknil iz javnega življenja.

— Moste pri Ljubljani. V nedeljo dne 19. decembra ob 6. uri zvečer vsi v naš Ljudski dom, Igramo Borštnikovo narodno igro v treh dejanjih »Stari Ilija«. Preskrbite si vstopnice že naprej. (K)

— Omejitve železniškega prometa. Začasno veljajo sledeče prometne omejitve: 1. Južna železnica v Jugoslaviji: Zaprt je tovorni promet v vozovnih nakladah za postajo Maribor gl. kol. Izvzeta so živila, premog, režijske in vojaške pošiljke, dalje pošiljke za trdiko Götz, Scherbaum in skladišče Balkan, Scherbaumova dovladilnica. Zaprt je tovorni promet za postajo Zagreb juž. kol. (izvzet premog, režijske in vojaške pošiljke). Zaprt je tovorni promet za postajo Sisak loko (izvzet je premog, režijske in vojaške pošiljke). — 2. Državna železnica v Jugoslaviji: Reekspedicije so na vseh hrvatskih in slavonskih postajah zabranjene. Izvzete so samo pošiljke iz inozemstva, ki dojejo z direktnimi tovornimi listi. Ukinjeno je sprejemanje sena za Bosanski Brod loco in tranzit. Sprejemanje pošiljk za postaje na progi Vinkovci—Indija kakor tranzit proti Novemu Sadu je zopet prosto. Tranzit preko Indije proti Belgradu je še ukinjeno. Izvzeto: živad, premog, vojaške in režijske pošiljke. — 3. Avstrija: Ker se nahaja v Mariboru že 840 vozov zaostanka, med tem 430 vagonov živil, se ukine sprejemanje vsakega tovora (tudi živil) za Avstrijo in tranzit. Izvzeta je samo živad in sveže meso. Vse drugo le proti tranzitnemu dovoljenju. Tovor vsake vrste za progo Spielfeld—Radkersburg je prost. Iz inozemstva je dovoljen uvoz le za one pošiljke, za katere se je izdalo transportno dovoljenje.

— Za Amerikance. Severoameriški državni urad (ministrstvo za zunanje posle) objavlja z dne 1. novembra t. l.: Osebe, ki potujejo v Evropo na obisk svoje rodbine, bi storile pametno in umestno, ako vzamejo s seboj dovolj denarja in si tako zagotovijo povratek, seveda, ako imajo namen, vrniti se nazaj v Zedinjene države. Zelo pogosto se dogaja, da prejemajo ameriški konzuli v inozemstvu pisma od oseb, ki so prej bivali v Ameriki in so odšle v inozemstvo, da obiščejo svojo družino, pri čemer jim je zmanjkalo sredstev. Take osebe potem apelirajo za denarno pomoč ameriških konzulov, ki pa nimajo na razpolago sredstev za splošne svrhe repatriacije.

— **Pravoslavni duhovniki in drugi zakon.** Uradno. Po dolgem proučevanju vprašanja drugega zakona pravoslavnih svečnikov in izmenjavi misli z drugimi cerkvami je sv. arhijerejski sabor srbske srbske pravoslavne cerkve sklenil, da se drugi zakon svečnikom ne more dovoliti. Srbska pravoslavna cerkev ne more izdati pozitivno cerkveno naredbo brez nevarnosti, da bi se s tem ne kršilo edinstvo z ostalimi pravoslavni cerkvami v sedanjih neurejenih časih, ker bi to moglo škodovati interesom srbske pravoslavne cerkve in države.

— **Slovensko lovsko društvo opozarja svoje člane,** da se je zvišala članarina za leto 1921 na 60 kron, za lovske čuvaje pa na 80 kron. — Ker bo društvo naročilo v svojo povzdige lovišč živo divjačino (jerebice, fazane, zajce), prosí vsakogar, da do 15. prosinca javi društvu število in vrsto divjačine, na katero reflektira. Cene naznanimo pozneje.

— **Nezvesto ženo ustrelil je 6. dec. kmet Š. v Tečancih.** Oddal je 4 strele na njo, eden jo je zadel v glavo in se je takoj mrtva zgrudila. Mož je najprej pobegnil, dne 9. dec. pa se je sam javil sodišču.

— **Smrtna obsodba v Budimpešti.** Kazensko sodišče v Budimpešti, ki vrši funkcije prekega sode, je dunajskega takarja Karla Duffeka obsodilo radi umora in ropa kavarniške blaginčarke na smrt na vešalih. Duffek je vložil prošnjo za pomilostitev.

— **Zgradba konstituant.** Za zborovanje konstituant so v Belgradu priredili staro kassarno sedmega polka. Stroški za prezidavo so bili prvotno proračunani na 450.000 dinarjev, a so se tekom gradnje povišali na 700.000 dinarjev. Dela so bila končana zadnji dan pred otvoritvijo konstituant. V zgradbi so priredili 34 prostorov za pisarne, več dvoran za klube in zbornice, v kateri je prostora za 700 poslancev. V zbornici je osem lož: ena za diplomate, druga za častnike, ostale za občinstvo.

Ljubljanske novice.

Ij **Ustanova skupščina Udruženja Jugoslovanskih Muzičarja** se vrši v nedeljo 19. decembra ob 11. uri dopoldne v dvorani Glasbene Matice, Vegova ulica 7. Pripravljavni odbor vabi s tem glasbene umetnike, skladatelje, koncertiste, kapelnike, glasbene učitelje in učiteljice javnih in zasebnih šol, pevovodje, člane orkestror, člane opernih zborov, konservatoriste, organiste itd., da pridejo sigurno k zborovanju ter pristopijo k skupni stanovski jugoslovanski organizaciji.

Ij **Šentjakobsko prosvetno društvo** priredi vrsto skioptičnih predavanj. Prvo tako predavanje bo v nedeljo 19. t. m. ob 6. uri zvečer v dvorani prosvetnega društva (Florijanska ulica 15): »Kako si je človek osvojil zračne višave« (24 slik). Vabimo k mnogobrojni udeležbi.

Ij **Zveza uradnic in trg. nastavljenk** ima danes zvečer ob pol 8. uri kratko predavanje, nato pa svoj občni zbor. Vse članice prosim, da se zanesljivo udeležijo občnega zbora. — Jožica Ašič, t. č. preds.

Ij **Poziv!** V torek 21. t. m. ob pol 8. uri zvečer sestanek izredne važnosti za vse člane in članice orlovskega in orliškega odseka, ter prosvete za franciskansko župnijo na poti franciskanskega samostana. Prosi se polnoštevilne udeležbe. — Pripravljavni odbor za orlovsko akademijo — Ljubljana M. O.

Ij **Slomškova zveza.** Odborova seja danes ob 5. uri v tajništvo.

Ij **Zveza služkinj skupine C** ima predavanje v nedeljo 19. decembra ob 5. uri popoldne v Jugoslovanski tiskarni, III. nadstropje. Vabljeni so vse članice Zveze služkinj.

Ij **Umrli so v Ljubljani:** S. Karitas Serafina Baraga, usmiljenka, 23 let. — Hermenegilda Paichel, posestnica, 68 let. — Ivan Umnik, sirota, 10 let. — Miloš Tominec, sin bančnega uradnika, 23 mesecev. — Magdalenka Sinkovec, zasebnica, 80 let. — Marija Gerbec, hči begunka, 16 let. — Josip Prestolich, vojni invalid, 27 let. — Simon Galin, čevljar, 68 let. — Ana Baumgartner, zasebnica, 88 let. — Terezija Kastelic, poljska dinarica, 40 let. — Ludovik Vahtar, tovarniški uradnik, 56 let. — Rudolf Piskar, blavec, 80 let.

Ij **Trgovsko bolniško in podporno društvo** v Ljubljani naznanja, da se vrši v nedeljo, dne 19. decembra ob 10. uri dopoldne v kapelici »Leontičac« po pravilih določena sv. maša za umrle člane in dobrotnike društva ter prosí obilne udeležbe.

Ij **Izgubila se je** v soboto dne 11. t. m. 11 letna Rozalija Haller. Je majhne postave, črnih las in oblečena v svetlorjavo obleko in zavita v temnordečo ogrinjalo. Kdor kaj ve o njej, naj to takoj sporoči policijski stražnici v Vodmatu. Domneva se, da najbrže prosiča od hiše do hiše z izgovorom, da nima očeta in matere, kar pa ni res.

Ij **Produktivna zadruga čevljarjev** za Slovenijo naznanja svojim članom prodajo usnja v ponedeljek, dne 20. decembra ob 8. uri popoldne, Brenova ulica št. 4. (k)

Ij **Naša mladina.** Z ozirom na tozadevno večerajšo notico smo prejeli z mero-dajne strani naslednje pojasnilo: Dotični realcec si glasom zdravnikovega pričevanja ni prerezal žile, ampak si prerezal z neko ostrino samo kožo na roki. Profesor ga je zapisal v razrednico, ker mu kljub prepovedi, da se ne sme prepisovati šolske naloge, ni hotel izročiti listka, s katerega je prepisaval.

Ij **Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju** mestne občine ljubljanske od 5. do 11. decembra 1920. Število novorojencev 20, umrlih 18. Od umrlih je 12 domačinov in 6 tujcev. Umrli so za jetiko 2, za različnimi boleznimi 16. Za nalezljivimi boleznimi so oboleli in sicer za tifuzom 1, za grižo 1, za vratico 2.

Ij **Premog.** Člani »Društva vpokojenega učitelstva«, stanujoči v Ljubljani, dobijo premog na nakazila mestnega magistrata v soboto, dne 18. decembra. Vsaka rodbina dobi 200 kg za K 20.—

Cerkveni vestnik.

c **Na Ovsjiah** ima 29. decembra ob desetih mošenjska skupina konferenco. Tvarina kan. 139, § 3 in § 142.

Dijaški vestnik.

d **Izredni občni zbor** ima v nedeljo dne 19. t. m. ob 17. uri podružnica SDZ v Mariboru (Glavni trg 7). Vse člane akademike nujno pozivamo, da se tega občnega zbora prav zanesljivo udeležijo, ker je na programu volitev predsednika in enega odbornika, razgovor radi ustanovitve ljudske knjižnice ob narodni meji in načrt za veliko in obširno kulturnosocialno prireditve v prihodnjih počitnicah. Pravilom bo treba dati končnoveljavno obliko. Oporozite na občni zbor vse tovariše, ki poročila iz kateregakoli vzroka ne bi izvedeli! — P., t. č. podpredsednik.

d **Mariborski akademiki** Osrednji odbor SDZ vas nujno poziva, da se polnoštevilno udeležijo izrednega občnega zbora naše mariborske podružnice, ki se vrši v nedeljo dne 19. decembra t. l. ob 17. uri v mariborskem bogoslovju. — Predsednik S. D. Z.

d **Vsem bogoslovskim zborom, SO in ZO!** Vnovič prosimo, da nam čimprej pošljete poročilo o proslavi Dijaškega dne. Predsednik S. D. Z.

Turistika in sport.

Zbor ljubljanskih smučarjev. Dne 19. t. m. (nedelja) priredi SKL skupni izlet vseh smučarjev cele ljubljanske okolice. Povabljeni so vsi smučarji: dame kot gospodje, stara garda kot novinci, člani kot nečlani. — Zbirališče ob 1/4. dopold. pred kavarno Evropo. Odhod točno ob 8. uri čez Podutik na Toško čelo event. Topol (Sv. Katarina). — Važno je, da se zblizamo in spoznamo svojo letošnjo vrsto: kolika je in kakšna, kaj ji je treba; pregled bo vplival na smernice letošnjega smučkega organizir. delovanja.

Vremenska poročila in druga izvestja o zimskem sportu v Bohinju, na Bledu, Ljubljani in drugod, se bodo razglaševala v izložbah »Tourist-Office«, Ljubljana, Dunajska cesta št. 18, optik Jurman, Šelenburgova ulica.

Najnovejša poročila.

KLJUČ DO REŠITVE POLOŽAJA PRI RADIKALCIH.

Borba med dalekovidnimi in centralisti.

Belgrad, 16. dec. (Izv.) Prava pogajanja za sestavo nove vlade se pravzaprav še niso pričela. Nikola Pašić vodi pogajanja s posameznimi klubi, glede načel, ki naj jih zastopa bodoča vlada. Ključ za rešitev položaja se nahaja v rokah radikalne stranke, ki se ima odločiti za delo z demokracijo, zemljeradniki in socialisti in za sprejem centralistične ustave ali pa za sporazum z Jugoslovanskim klubom, Narodnim klubom, muslimansko organizacijo ter morebiti z Radićevo stranko. Odločitev v tem vprašanju še ni padla. Medtem pa napenjajo centralistični elementi v radikalni stranki vse sile, da bi spravili stranko v tabor centralistov. Razsodni člani radikalne stranke se protivijo, da bi se centralistična ustava vsilila Hrvatom in Slovincem, ter zahtevajo sporazum z njimi. Radi tega se pričakuje odločitev radikalcev, ki ima pasti te dni, z veliko napestostjo.

MARIBORSKA NAPAKA SE POPRAVI.

SLS dobi svoj 15. mandat.

Belgrad, 16. dec. (Izv.) Verifikacijski odbor je danes nadaljeval svoje delo. V mariborskem volivnem okrožju se je zgodila pri štetju napaka, ki je dokazana. Napaka se bo popravila ter bo samostojna kmetijska stranka izgubila 1 mandat v korist SLS, socialni demokrati pa izgube 1 mandat v korist komunistov.

DR. KOROŠEC PRI REGENTU.

Belgrad, 16. decembra. (Izv.) Danes ob 6. uri 30 minut popoldne je pozval

regent prestolonaslednik Aleksander k sebi na dvor predsednika Jugoslovanskega kluba dr. Korošca, da bi ga obvestil o političnem položaju in stališču kluba glede posameznih političnih vprašanj.

POGOJI JUGOSLOVANSKEGA KLUBA.

Belgrad, 17. decembra. (Izv.) Jugoslovanski klub je imel danes dopoldne sejo, na kateri je razpravljalo o stališču, ki ga naj zavzame klub napram vprašanju, katera je stavil Nikola Pašić predsedniku kluba dr. Korošcu, predvsem radi vprašanja poslovnika, ustave in volivnega zakona. Kar se tiče volivnega zakona, stoji Jugoslovanski klub na stališču, naj se uvede Houthov sistem. Klub stoji na stališču volivne dolžnosti, ženske volivne pravice in uvedbe čim večjih volivnih okrajev. Po možnosti naj bi tvorila vsa država eno samo volivno okrožje. Glede poslovnika zahteva klub, naj se izpusti prisega, da se tako tudi republikancem omogoči sodelovanje v konstituenti. Nadalje zahteva klub, da se ustava sme sprejeti samo z dvotretjinsko večino glasov vseh poslancev, da se prepreči vsako majoriziranje. Razen tega naj se ukinejo vse odredbe, ki omejujejo svobodno razpravo v konstituenti. Glavna točka, ki tvori podlago stališču Jugoslovanskega kluba, zahteva najširšo avtonomijo pokrajin kot gospodarskih, zgodovinskih in kulturnih enot z lastnim zakonodajstvom, ki mu naj načeluje pokrajinska vlada. Pokrajine naj se dele v županije in občine z določeno samoupravno oblastjo. Podrobnosti ustavnega načrta Jugoslovanskega kluba bodo objavljene te dni.

ZADNJA SEJA KONSTITUANTE PRED BOŽIČEM.

Belgrad, 16. dec. (Izv.) Prihodnja seja konstituant bo bržkone prihodnji teden ter bo tudi zadnja seja pred Božičem.

MANDATI BANKIRSKIH POSLANCEV IZPODBIJANI.

Belgrad, 17. dec. (Izv.) Proti izvolitvi demokratskih poslancev prihajajo na verifikacijski odbor neprestano pritožbe, ker se mnogi demokratski poslanci proti zakonitim določilom nahajajo v denarnih zavodih, ki imajo kupcijske zveze z državo. Tako so došle na verifikacijski odbor pritožbe radi mandatov posl. Večeslava Wilderja, dr. Kukovca, Draškovića itd.

KONFERENCA RADIČEVIH ODPOSLANCEV.

Belgrad, 16. dec. (Izv.) Odposlanci Radićeve stranke so došli danes v Belgrad, da konfirirajo z raznimi političnimi osebami in da se pouče o mnenju posameznih strank glede sodelovanja Radićeve stranke v konstituenti. Ob 3. popoldne so se sestali s Stojanom Protićem, s katerim so dolgo časa konferirali.

DR. SPALAJKOVIČ KANDIDAT ZA ZUNANJE MINISTRSTVO.

Belgrad, 16. dec. (Izv.) Delegat naše države pri zvezi narodov dr. Spalajković se je vrnil v Belgrad na poziv kluba radikalnih poslancev. Njegov prihod je v zvezi z sestavo nove vlade pod predsedstvom Nikole Pašića. Dr. Spalajković pride v pošte kot minister za zunanje zadeve.

PROMET Z BOLGARIJO USTAVLJEN.

LDU Belgrad, 15. decembra. (Pres-biro — Uradno) Ravnateljstvo državnih železnic v Belgradu objavlja: Od 16. t. m. se do nadaljnjega odredbe ustavi vsak potniški in blagovni promet z Bolgarijo. V Sofijo vozi v bodoče samo simplonski orient-ekspres. Brzovlaki bodo vozili od 15. t. m. samo na progi Belgrad—Niš in obratno ter imajo do nadaljnjega zvezo z direktnimi vlaki v Atene. Mešani in osebnih vlaki na pirotski progi vozijo samo do Niša in Carigrada in obratno. Od 15. t. m. do nadaljnjega odredbe se ne sprejema noben brutto za odpravo v Bolgarijo niti iz Bolgarije, tudi transit ne.

RAPALLSKA POGODBA.

LDU Berlin, 16. decembra. (DKU) »Deutsche Allgemeine Zeitung« javlja iz Lugana: »Tems« doznava, da vsebuje tajna obrambna pogodba med Jugoslavijo in Italijo, ki se je sklenila v Rapallu nastopnih pet točk: 1. Obe državi sta se sporazumeli, da morata Avstrija in Madžarska izpolniti vse obveznosti, ki jih nalagata mirovni pogodbi. 2. Obe stranki se obvezujeta, da bosta nasprotovali povratku Habsburžanov na prestol. 3. Obe državi se obvezujeta, da se bosta medsebojno podpirali proti propagandi od avstrijske ali madžarske strani. 4. Češkoslovaški se naznani ta pogodba. 5. Obe stranki sta pooblašteni, sklepati kakršnekoli pogodbe z drugimi državami, toda morata prej o tem obvestiti drugo državo.

ŠVICARSKI ZVEZNI PREDSEDNIK.

LDU Bern, 16. dec. (Švic. brz. agent.) Združena zvezna skupščina je s 136 od 167 veljavnih oddanih glasov izvolila člana zveznega sveta Edmunda Schulthessa za zveznega predsednika in s 163 od 166

veljavnih glasov člana zveznega sveta dr. Haaba za podpredsednika zveznega sveta.

NOVA MAŽARSKA VLADA.

LDU Budimpešta, 16. dec. (DunKU) Večdnevna pogajanja grofa Telekija so dosegla rešitev krize vlade. Danes dopoldne je grof Teleki posetil državnega upravnika ter mu predložil listo nove vlade, ki je sestavljena nastopno: Predsedstvo grof Teleki, ki prevzame začasno vodstvo zunanega ministrstva in vodstvo ministrstva narodnostnih manjšin, notranje zadeve Julij Ferdinand, finance Roland Hegeus, trgovino Ludvik pl. Hegyeshalemy, poljedelstvo Štefan Szabo (Nagy Atad), ki prevzame obenem vodstvo ministrstva za male poljedelce, vojno Aleksander Bolit-ska, pravosodje Pavel Viljem Tomosenik, prosveto Ivan Vass, ki prevzame obenem provizorno vodstvo prehranjevalnega ministrstva, minister za ljudsko blaginjo August Benard. Državni upravnik je odobril ministrsko listo. Člani nove vlade so danes prisegli v roke državnega upravnika.

BORZA.

LDU Zagreb, 16. decembra. (ZNU) Devize. Berlin 211—213, Italija 538—540, London 535—538, New York 154—0, Zariz 910—920, Praga 179—183, Švica 0—2500, Dunaj 23.25—23.60. Valute. Ameriški dolarji 151.50—152.50, avstrijske krone 25.25 do 26, francoski franki 0—905, napoleon-dori 500—505, nemške marke 202—203, rumunski lei 202—210, italijanske lire 530 do 535, bolgarski levi 155—156, češkoslovaške krone 170—180, suveraini 550 do 570.

Gospodarstvo.

Sladkor in vžgalice.

Janko Jovan.

Obeta se nam lepo novoletno darilo, Ljubljansko »Jutro« poroča, da bode z novim letom vlada prepovedala uvoz sladkorja in vžgalic. Svoj čas je že vlada nameravala vpeljati monopol na ta dva neobhodno potrebna predmeta, a je pozneje vsled pritiska v finacijskem odboru vpe-ljala le monopolsko takso na vžgalice in državno trošarino na sladkor. Dasi je bilo eno kot drugo hud udarec na žepe konsumentov, vendar se je stvar še nekako mirno izvršila. Visoko trošar. je utemeljevala vlada z zvišanjem uradniških plač, monopolsko takso pa s tem, da so bile vžgalice že dotlej v Srbiji monopol ter je treba breme enakomerno razdeliti. Četudi je bila monopolsko taksa in državna trošarina težko breme za konsumenta, vendar sta ostala še oba predmeta v rokah trgovca, ki je pri obstoječi konkurenci iskal le zmerne zaslužke.

S sladkorjem je bila zadnje dve leti velika težava. Preskrbo je prvo leto prevzela vlada. Domače tovarne niso izdelale niti tretjino letne potrebe, a za nabavo od zunaj vlada nikdar ni imela potrebnega denarja na razpolago. Ko je vlada spoznala, da je z državnim gospodarstvom s sladkorjem bankrotirala, je izjavila, da naj se za nabavo sladkorja raje pobrigajo trgovci, ker ona nima ničesar, ne zalog v tovarnah, ne denarja v blaginah. Tako je bil sicer »oderuški« trgovec dober, da pomaga tam, kjer zmanjka vladina sposobnost. Trgovec je res izpolnil svojo dolžnost. Dočim preje ni bilo sladkorja, se je isti v kratkem zopet pojavil na trgu in sicer pojavil v toliki meri, da je bilo odiranje popolnoma nemogoče. Pri vsem tem je bilo treba povdariti, da je bila trgovina s sladkorjem zelo težka. Cene so varirale, varirala je valuta in vendar ni bilo pomanjkanja, odkar je prešel sladkor zopet v normalni promet. Cene sladkorja so pričele polagoma padati in, dočim se je prodajal isti spomladi po 70 kron kg in še čez, je padla cena čez nekaj mesecev izpod 50 kron — nato pa je prišla zopet vlada in zahtevala od kg nič manj kot 12 kron 80 vin; vendar se je v ljubljanskih trgovinah nudil zadnji čas že drobni sladkor po 55 kron ponekod še cenejši. Sladkorni boj, ki se je pojavil na svetovnem trgu v zadnjem času, je priti-skal cene še bolj navzdol. Tudi Čehi so postali v svojih zahtevah ponižnejši in so-deč po svet. konjunkturi bi se v mesecu januarju prodajal pri nas sladkor v kockah med 45—50 kron vstevši visoke državne davštine. Brez pritiska od katerekoli strani se je trgovec na debelo edino le pod pritiskom konkurence zadovoljil z minimalnim zaslužkom par odstotkov. Verižniške-mu uradu je konkurenca sama v tej panogi trgovine odvzela možnost poslovanja. Trgovina s sladkorjem je pričela hoditi svojo normalno pot. Zanimivo dejstvo, katero je vsekako treba poudariti, je, da se trgovski svet ni upal poseči po sladkorju, katerega je vlada iz tovarn, ki stoje pod njenim nadzorstvom, odseku za prehrano stavila na razpolago. Sladkor, katerega je vlada stavila na razpolago, ni konveniral, ker je obstojala nevarnost, da se dobi prekomorski sladkor boljše kakovosti cenejše v Ljubljno, predno si trgovec osigura va-gone in prekrbi prevoz.

Kaki razlogi so vodili vlado, da hoče naenkrat izločiti sladkor iz proste trgovine, če upoštevamo navedeno, mi res ni jasno. Da bi vlada s monopoliziranjem pobijala draginjo, je abotno. Draginja vlada s tem ne bode zmanjšala, pač pa jo bode in sicer občutno zvečala. Na podlagi omenjene novice v listih sem se na več krajih informiral, koliko je resnice na stvari. Zvedel sem, da notica ni brez podlage, a ustrašil sem se naravnost, ko sem ču na kak način si vlada rešitev tega vprašanja zamišlja. Ker nima lastnega aparata, ki bi izvedel celo akcijo, namerava vlada poveliti promet s sladkorjem sladkornemu sindikatu v Beogradu, ki bo sestavljen iz samih bank. Vlada si pri prodaji oziroma že pri uvozu zagotovi lep del in sicer so se izmenjale vsote 16—20 K od kg; sindikatu pa se prizna na režijskih stroških 6 K od kg; 22—26 K nad nabavno ceno pri kilogramu sladkorja davčnin in stroškov, predno pride sladkor trgovcu v roke! Proti tej bankokratski politiki naše vlade je nujno potrebno, da nastopi ne le vsa javnost, ampak tudi trgovska zbornica in poslanci vseh strank. Taamera je nezaslišan napad na konsumente, katerega je treba odbiti, predno ga vlada uveljavi. To ni politično vprašanje, ampak življensko vprašanje mas naroda. Minister za trgovino je imenoval Gospodarski svet, kateri ima dajati mišljenje o naredbah gospodarskega značaja. Gospodarski svet je vlada sestavila itak povetčin iz uradništva, vendar so maloštevilni zastopniki gospodarskih zainteresiranih korporacij zadosti veliko strahilo, da koraka preko njih. Vlada sicer izjavlja, da bode bančni sindikat samo prehodna ustanova, katero ima zamenjati po nekaj mesecih državni aparat, a tudi to nam ne more vzeti prepričanja, da je vse, kar hoče vlada podvzeti, konzumentom v kvar. Če nimamo vere v bančni sindikat zato ne, ker se bojimo, da bode izkoristil konsumente, bojimo se državnega aparata, ker moramo že vnaprej presumirati, da bode nesposoben, v vsakem slučaju pa računajmo z večjo draginjo.

Obenem z vpeljavo monopolizirane ga prometa s sladkorjem naznanjajo dnevni listi, da bode z novim letom vlada prepovedala uvoz vžigalice tujega izvora. Prepoved se motivira s tem, da je v naši državi pet tovarn za vžigalice, ki lahko krivijo domačo potrebo. Te tovarne pa niso mogle konkurirati s tujimi produkti, ker

so razni carinski in monopolni predpisi omogočali tujemu blagu uspešno konkurenco na našem trgu. Lepo zavijanje, ki pa potrebuje nekoliko pojasnila! Carinski in monopolni predpisi niso nikakor favorizirali tujih izdelkov, ampak samo ovirali domačo industrijo. Pred par tedni je prinesel »Jugoslav. Lloyd« vest, da je morala tovarna vžigalic v Osijeku odpušiti celo vrsto delavcev, ker je carinarnica označila papir, katerega potrebuje tovarna za izdelavo škatlic, kot luksuzno blago. Ti carinski predpisi so naravno ovirali tovarne, da niso ne samo mogle konkurirati, temveč sploh poslovati. Tudi vprašanje monopolnih predpisov potrebuje pojasnila. Ti predpisi niso favorizirali uvoza tujega blaga, ampak le onemogočili, da tovarne konkurirajo z blagom, na katerega se ni plačala monopolska taksa. Dočim so n. pr. finančni organi pobirali trošarino na predmete, ki so bili že v zalogi trgovcev za časa, ko se je vpeljala trošarina, se z monopolno takso to ni prakticiralo. Blago v zalogah je ostalo osvobodeno monopolne takse in se je ista pobirala šele pri novem blagu, ki se je uvažalo. Tako so trgovci s starimi zalogami naravno uspešno tekmovali s tovarnimi, katerim je blago kljub vsled nesrečnih carinskih predpisov omejenemu obratu zaostalo in bo mogoče priti na trg še le, ko bodo stare zaloge razprodane. Drugo vprašanje pa je, če morejo res domače tovarne kriti ves domači konsum. Ne poznam kapacitete naših tovarn, bojim se pa, da naša produkcija niti od daleč ne krije naše potrebe in tako se ne bode čuditi, če ostanemo naenkrat brez vžigalic. Če bi res naše tovarne krile domači konsum, bi bilo res krivično zahtevati uvoz od zunaj, tako pa smatram za strašno lahkomišelnost, če vlada naenkrat postavi narod pred pomanjkanje predmetov, katerih imamo danes dosti in so tako neobhodno potrebni kot ravno vžigalice. Tudi tega vprašanja ni mogel finančni minister rešiti brez sporazuma z ministrom za trgovino, a kar velja za sladkor, velja tudi za vžigalice: minister za trgovino je bil dolžan predložiti vladno nameravano odredbo Gospodarskemu svetu na mišljenje. Minister trgovine tega ni storil. Je li z nameravano prepovedjo uvažanja vžigalic tudi zvezana kaka nova taksa, ne vem.

Če so bile podobne naredbe mogoče v času, ko narodno predstavništvo ni poslovalo, se ni čuditi — a danes mislim, da imajo narodni zastopniki vendar toliko poguma in tudi toliko moči, da preprečijo nameravano zlo.

Ljubljanska porota.

VLOMILSKA DRUŽBA.

Včeraj se je pričela pred ljubljansko poroto razprava proti nevarni, dobro organizirani družbi zločincev, od katere sede na zatožni klopi Ivan Gorkič, rojen leta 1894 v Zavodnjah pri Gorici, bivši slaščičar (zagovornik dr. Wurzbach), Maks Herman, rojen leta 1898, mizar iz Zaleca (zagovornik dr. Jelenec), France Čič, rojen leta 1895, iz Studenca pri Mariboru (zagovornik dr. Lovrenčič), Neža Gorkič, rojena leta 1894 v št. Janzu na Dolenjskem (zagovornik dr. Wurzbach), Karol Mišek, rojen 1892 v Holčicah na Češkem (zagovornik dr. Šabec), Gabrijela Perc, rojena leta 1890 v Ljubljani, mestnega stražnika žena (zagovornik dr. Fetič) in kamnosek Josip Kralj, rojen leta 1892 v Slivnem (zagovornik dr. Josip Savjovic).

Iz obtožbe posnemamo, da se je utaborila letos v Križevniški ulici št. 6 nevarna, dobro organizirana družba ljudi, ki so hoteli priti z zločini do velikega premoženja. Ivan Gorkič, brezposelni begunec s Primorskega, je bil voditelj in poglavar družbe, ki je vodila proizvodnjo in razna podjetja. Strančeval je vlomilno orodje; v njegovem stanovanju se je spravljalo ukradeni blago. Neža Gorkičeva, roj. Zonta, prej verižnica, in njena prijateljica Elia Perc sta nagovarjali k tatvinam in »bodrile moške h kšeltoma«. Načrti družbe so bili veliki in dalekosežni. Nameravali so preobčleniti v vojaške obleke zapleniti denar gostilničarju Francu Peterlinu v Škocijanu pri Turjaku. Oropati so nameravali Ivanko Završek in so si Herman Čič in Deltrepe trikrat ogledali hišo. Trikrat so se peljali Deltrepe, Čič, Herman, Kralj in Dacar v Radovljico, da si vse ogledajo, ker so nameravali okraštiti gostilničarja Antona Praprotnika. Zahotelo se jim je tudi po zlati, z biseri okraštene kroni na glavi Matere božje na Brezjah; cerkveni rop so nameravali izvesti tudi na Jesenicah in v ljubljanski stolnici. Sklenili so, da bodo umorili in oropali gostilničarja pri »Detelji« v Ljubljani, Ivanko Brenčič. Policijski revirni nadzornik Habe, ki jim je bil vedno za petami, jim je bil na poti. Njega so sklenili, da ga bodo pri prvi priliki ubili.

Elia Perc je prva svetovala Gorkiču vlom v stanovanje dr. Hodžerja, a ker se vloma ni upal izvesti, mu je svetovala, naj vlomi pri Osolinu, mu vse natančno opisala in izročila hišni ključ. Dne 12. junija sta res Gorkič in Herman vlomila pri Osolinu in odnesla blaga v vrednosti 17.902 kron 62 vin. Gorkičeva je ukradene reči poskrila in deloma tudi prodala.

V noči na 23. maja letos so Ivan Gorkič, France Čič in Karol Mišek vlomili v farno cerkev v Rudniku in ukradli monštranco in 2 ciboriji. Gorkičeva in Perceta sta vedeli o tatvini, a so ukradene reči kljub temu skrili v svojih stanovanjih.

Gorkič in Čič sta na napeljevanje Jukopila ukradla 5. junija tverdi Tavčer in Svetina orodja v vrednosti 912 kron; mislila sta ukrasti ročno blagajno, a jo nista našli. Ukradene stvari sta skrili Gorkičeva in Perceta.

Maks Herman in Josip Kralj sta ukradla meseca maja dve kolesi, eno sta prodala za 1200 K, drugo sta pa pustila, ker ju je lastnik kolesa zasledoval. France Čič je obdolžen, da je ukradel na škodo Ivani Sušnik blaga v vrednosti 41.910 kron, kar pa taji. Pri svojih podjetih obtoženci vselej niso imeli sreče. Karol Mišek, Čič in Kralj so bili prepodeni začetkom junija, ko so nameravali kraliti v podstrešju hiše št. 5 v Dalmatinovi ulici, Herman, Čič in Kralj so prišli koncem maja v sparno sobo gostilničarke Brenčičeve in Ivane Hodnik pri Sokolu, ker so mislili, da bodo dobili veliko de-

narja, ker ga niso našli, sta v jezi Čič in Kralj razrezala Brenčičevi svilnato obleko, 2 namizna prta in usnjato taško in sta ji povzročila škodo do 1000 kron. Karol Mišek je poskušal vdreti koncem maja v klet Marije Bevc na Dunjski cesti; nameraval je priti v skladišče lekarnarja Piccolija, pri tem je pa bil prepoden. Elia Perc je poizkušala rokoga večera pričetkom meseca junija 1920 izvesti Francetu Lunarju lonac masti, katero naj bi zaplenil kot detektiv Deltrepe.

Potem ko se je prebrala obtožnica, so izjavili obtoženci, da so krivi, le Gorkičeva je rekla: »Prijazni so me, da sam sodčevala« in Perceta je rekla: »Le deloma sem kriva.«

Na to je pričel g. svetnik Pernu razpravljati o tatvini pri Antonu in Ivani Osolinovi. Obtoženi Herman je povedal, da je kot konfident napravil policiji marsikatero uslugo. Prosil je pri policiji za službo detektiva. Z Deltrepe se je seznanil pri »Detelji«. Gorkičeva je zavpela skrivno na Deltrepe, zelo prodrznega zločince iz Kanlarske, kateremu se je posrečilo, da je pobegnil in je zdaj v Ro-vinju. Gorkičeva se je seznanila s Perceto pred poldrugim letom. Gorkičeva je povedala, da se je njen mož bal, da ne bi Perceta kaj izdala, ker je rada pila. Pri čitanju predpisov se je ugotovilo, da sta celo zadevo odkrila gg. revirni nadzornik Podroberšek in okoliški nadzornik Cajlito od kriminalnega oddelka policijskega ravništva v Ljubljani, katere sta našla pri Gorkičevih veliko ukradenega blaga. Perceta je priznala, da je veržila že med vojsko in da ima kot zelenka zagotovljen 2 tisoč kron in da drugega premoženja nima. Gorkičeva je v zaporu pisala Perceti pismo z navodili, kako se naj zagovarja, toda Perceta, kakor pravi, navodil ni dobila v roke. Ob čert na eno je bil obdelan slučaj Osolina, nakar se je pričelo razpravljati o vlovu v farno cerkev v Rudniku. Gorkič je povedal, da sta šla v cerkev Čič in Mišek, on ni šel v cerkev. Čič je povedal, da se je z Gorkičem seznanil v kavarni Slen. Čič je povedal, da je tudi Gorkič pomagal vlamjati v cerkev. Mišek je šel z ukradenimi cerkvenimi posodami k ludu v Zagreb, ko se je vrnil, je povedal, da je rekel lud, da posode niso zlato, marveč mesingaste. Mišek je povedal, da je pomagal tudi Gorkič vlamjati in da je odprl tabernakel Čič. Ukradeno cerkveno posodo je pronesla Gorkičeva v mesto. Obširno je Gorkičeva razlagala, da je imela cerkveno posodo tudi Perceta spravljeno. Perceta je priznala, da je spravila cerkveno posodo in da ji je Gorkičeva vse povedala. Perceta je rekla, da je Gorkičeva rekla, naj se cerkvena posoda vrne, nakar je Gorkičeva povedala, da ji Perceta ni rekla, naj se posoda cerkvi vrne.

Nato je sodišče pričelo razpravljati o tatvini pri stavbeni tverdi Tavčer in Svetina.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. v. l.

Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometer v C	Pluviometer v C	Nebo, vetrni	Povprečna v. m. m.
15. 12. 21 h	737.7	- 3.6	—	obl.	—
16. 12. 7 h	737	- 3.6	—	sneg v.	94
16. 12. 14 h	735.2	- 1.1	—	sneg s. v.	—

Za dvakratno objavo v tednu se računa 3 kron.)

ELEKTROTEHNIKA

»Svetla«, Mestni trg 25.
Verbaj A., Linhartova ulica 4.

FOTOGRAFSKI ATELJE:

Grabec Franjo, Miklošičeva c. 6.

JAVNA SKLADIŠČA

»Balkan«, L. Ljublj. javno sklad.,
Dunajska c. 33. (Tel. 366.)

KLEPARJI

Korn T., Poljanska cesta 8.
Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.

Resna ženina ponudba. Mladenec, državni uslužbenec, 30 let star, z nekoliko denarja in nekaj opravle želi znanja z gospo 20 do 30 let staro, pošteno in lepo, katere bi imela nekaj bala. Ponudbe, če mogoče s sliko, katere se vrne, na upravo »Slovenca« pod št. 5025.

Grasčinski vrtnar se sprejme pod ugodnimi pogoji in plačilu za takojšnji ali poznejši nastop pri veleposredstvu »Kostrišniška Stina« p. Podpiat, Sta. ersao. 5026

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja povodom bolezni in smrti naše srčno ljubljene sestre, svakinje oz. tete, gospe

Hermenežide Paichel

za poklonjeno prekrasno cvetje, kakor tudi za čašče spremlstvo na njeni zadnji poti, izrekamo vsem našo najpr. srčnejšo zahvalo.

Ljubljana, dne 17. dec. 1920.

Globoko žalujoče rodbine:

Suschnik, Schroeder, Golob.

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno objavo v tednu se računa 3 kron.)

KNJIGARNE

Jugoslav. knjigarna, Pred škofijo.
KNJIGOVEZNICE

Knjigovoznica K. T. D., Kopitarjeva ulica št. 6.

KONFEKCIJSKE TRGOVINE

Olup Josip, Pod Trančo.

LEKARNE

»Pri Mariji Pomagaj«, Reslj. c. 1.

MANUFAKTURNE TRGOVINE

Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

MODNI SALONI

Götzl Marija, Zidovska ul. 8 in 7.
Hribar Rozi, Rimska cesta št. 6.

MODNE TRGOVINE

Kunovar Ivan, Stari trg 10.

PARFUMERIJE IN KOSMETIKA

»Uranus«, Mestni trg 11.

TRGOVINE S PAPIRJEM

»Uranus«, Mestni trg 11.

SOBNO SLIKARSTVO

Zuran Martin, Mestni trg 12.

STAVBENA PODJETJA

Treo Viljem, arhitekt, mestni stavbenik, Gosposvetska cesta 10.

SPEDIJIJSKA PODJETJA

»Balkan«, Dunaj. c. 33. (Tel. 366.)
Uher F. & A., Selenburgova ulica 4. (Tel. 117.)

TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO

Černe Lud., Wolfova ulica 3.

Pakič Ivan, Stari trg št. 20.

TRGOV. Z DEZN. IN SOLNČN.

Mikuš L., Mestni trg 15.

TRGOVINE Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM.

Erjavec & Turk pri »zlati lopati«.
Valvazorjev trg št. 7.

Sušnik Alojzij, Zaloška cesta 21.
Zalta & Žilč, Gosposvetska cesta 10. (Mar. Ter. cesta.)

ZALOGA POHIŠTVA.

F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta 17.

Naročajte »Slovenca«!

GARJE

srbečico, hraste, lišaje, anči pri zlo-
vku in živini mazilo zoper srbečico
Brez duha in se maže perilo. 1 lonček
za eno osebo po polti 15.— pošt-
nine prosto. — Prodaja in razpošila
lekarna Trnkoci v Ljubljani, zraven
rotovža. 1631

Inserirajte v „Slovenca“!

in vsa golazna mora poginuti, ako porabite
moja najboljša preiskusena in splošno hvaljena
sredstva, kot proti poljaki in miki K 10 za
podzane in miki K 10; za soureke posebno
močna vrata K 20; traktura za stenice b. i. i.
unodvane moljce K 10. Prasek proti urbe-
sem K 10 in 20. mazilo proti ušem pri ljudih
K 5—10; mazilo za uši pri živini K 10; prasek
za uši v obleki in perilu K 10 in 20. traktura
proti mrčesu na sadju in zelenjavi
(univerz. rastlin K 10. Prasek proti mrčesu
K 10. Mazilo proti garjam K 12. — Pošilja po
vsestr. želji za eksport

M. Jünker, Petrinjska ul. 3, Zagreb 39.
Trgovcem pri večjem odjemu pomet.

Oljgovorni urednik Mihael Moškerc v Ljubljani.

Žaga na polnojarmenik, umetni mlin, posestvo, tovarna testenin in pekarna

v zvezi z mlinom za olje in stiskalnico za olje, vse moderno opremljeno, 18 oralov prima zemlje v bližini železnice, stalna vodna sila 30 HP, francis-turbina, lastna električna sila, gosposka hiša z 8 sobami, kopalnico, hlevi, remizami, bogatim živim in mrtvim inventarjem vsake vrste, lovišče za 3000 oralov se zelo poceni proda zaradi odpotovanja. — Alpenländische Realitäten & Hypotheken-Verkehrskanzlei, Dir. Hugo Voickmar, Graz, Rechbauerstr. 3. Pojasnila le plačila zmožnim kupcem proti poštini.

Samo 4 dni!

Namesto božičnega darila

svojim cenj. odjemalcem bode podpisana tvrdka prodajala brez vsakega dobika samo 15., 16., 17. in 18. t. m. en gros in en detail moze, trpežne voljše in navadne moske cevije, vse na roko šivane in iz najboljšega usnja, in sicer v trgovini na mestnem trgu n. v »Balkan« skladišče št. 54 (od 9. do pol 12. ure dop. in od pol 3. do 5 ure pop.

Kdor hoče imeti res dobro in po ceni obutev, naj ne zamudi te prilike.

VASO PETRICICA nasled. SAMEC.

Pozor!

Dospela je velika pošiljatev raznih gumbov, igel, modnih stvari, vezenin, finih žilo, rinoč o za čevije, zapon, toaletnih stvari, čevljarskih potrebščin in orodja itd. Za obilen obisk se priporoča tverdi

Jos. Petelin, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

Najnižje cene na drobno in na debelo